

XALQARO BAHOLASH TURLARI

Ilmiy rahbar. Shahrisabz davlat pedagogika instituti

o'qituvchisi

Amirova Gulnoza Rashitovna

Talaba. Shahrisabz davlat pedagogika instituti

talabasi

Eshonqulova Shahnoza Bozor qizi

Annotatsiya: Ushbu maqolada xalqaro baholash turlari, ularning ahamiyati va ta'lim tizimiga ta'siri keng yoritilgan. Maqolada PISA, TIMSS, PIRLS kabi xalqaro baholashlar haqida ma'lumot berilib, ularning ta'lim jarayonlarini rivojlantirishdagi roli tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: PISA, TIMSS, PIRLS, Xalqaro baholash.

В данной статье рассмотрены международные виды оценивания, их значимость и влияние на систему образования. Описаны такие международные исследования, как PISA, TIMSS, PIRLS, а также их роль в улучшении образовательных процессов.

Ключевые слова: PISA, TIMSS, PIRLS, Международная оценка.

This article highlights international assessment types, their importance, and impact on the education system. It provides insights into international studies like PISA, TIMSS, and PIRLS, analyzing their role in enhancing educational processes.

Key words: PISA, TIMSS, PIRLS, International assessment.

Kirish. Bugungi kunda xalqaro baholash tizimlari ta'lim sifatini ta'minlash, iqtisodiy rivojlanish va davlat boshqaruvining samaradorligini oshirishda muhim

o‘rin tutadi. Xalqaro baholashlar orqali davlatlar o‘z ta’lim tizimini boshqa mamlakatlar bilan taqqoslash, kuchli va zaif tomonlarini aniqlash imkoniyatiga ega bo‘ladi. Ushbu maqolada xalqaro baholash turlari, ularning ahamiyati, jarayonlari va tahlil metodologiyasi haqida so‘z yuritiladi.

1. Xalqaro baholash turlarining umumiy tavsifi

Xalqaro baholash turlari davlatlarning ta’lim sifatini xalqaro mezonlar asosida baholashni maqsad qilib qo‘yadi. Eng ko‘p uchraydigan xalqaro baholash turlari quyidagilardan iborat:

- PISA (Programme for International Student Assessment) – iqtisodiy hamkorlik va rivojlanish tashkiloti (OECD) tomonidan tashkil etilgan test.
- TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) – matematika va tabiiy fanlar bo‘yicha xalqaro tadqiqot.
- PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) – boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining o‘qish savodxonligini baholash.
- ICILS (International Computer and Information Literacy Study) – axborot va kompyuter savodxonligi bo‘yicha tadqiqot.

2. Xalqaro baholashlarning ahamiyati

Xalqaro baholashlar ta’lim jarayonlarini yaxshilash uchun muhim vosita hisoblanadi. Ular:

- Mamlakatlararo taqqoslash imkonini beradi.
- Ta’limdagi muammolarni aniqlashga yordam beradi.
- Siyosatni belgilashda asosiy omil bo‘lib xizmat qiladi.
- O‘quv dasturlari va pedagogik uslublarni takomillashtirishga ko‘maklashadi.

3. Xalqaro baholash jarayonlari

Baholash jarayoni bir necha bosqichlardan iborat bo‘ladi:

1. Tayyorlanish bosqichi – savollarni ishlab chiqish va tadqiqot mezonlarini belgilash.
2. Baholash o'tkazish – mamlakatdagi maktablar va o'quvchilardan ma'lumot yig'ish.
3. Natijalarni tahlil qilish – statistik usullar yordamida to'plangan ma'lumotlarni o'rganish.
4. Hisobot tayyorlash – baholash natijalarini jamoatchilikka taqdim etish.

4. Xalqaro baholashlarning qiyinchiliklari

Xalqaro baholash jarayonida bir qancha qiyinchiliklar yuzaga kelishi mumkin, jumladan:

- Mamlakatlar o'rtasidagi madaniy va ta'lim tizimidagi farqlar.
- Test savollarini barcha ishtirokchi davlatlarga moslashtirish.
- Moliyaviy va logistika masalalari.

5. Xalqaro baholashning kelajakdagi istiqbollari

Xalqaro baholash tizimlari kelgusida yanada rivojlanib, yangi yo'nalishlarda qo'llanilishi kutilmoqda. Axborot texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim sifatini baholashda yangi imkoniyatlar yaratmoqda.

Xulosa. Xalqaro baholash turlari davlatlarning ta'lim sifatini oshirish va global miqyosda raqobatbardoshlikni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Ushbu baholashlar orqali davlatlar o'z ta'lim tizimini tahlil qilish, rivojlantirish va boshqa mamlakatlar tajribasidan o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Foydalangan adabiyotlar

1. OECD (2018). PISA 2018 Results. Paris: OECD Publishing.
2. TIMSS & PIRLS International Study Center (2020). TIMSS 2019 International Results in Mathematics and Science.
3. UNESCO (2020). Global Education Monitoring Report.

4. Mullis, I.V.S., & Martin, M.O. (2019). PIRLS 2018 International Results in Reading. Boston College.
5. International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA).
6. Maratovna, Muhammadiyeva Manzura, and Amirova Gulnoza Rashitovna. "Boshlang 'ich sinf o 'quvchilarini o 'qitishda alisher navoiy merosidan foydalanishning metodikasi." *Ijodkor o'qituvchi* 3.29 (2023): 397-402.
7. Amirova, G. "Why Is Reading Important?." *Proceedings of The ICECRS* 4 (2019).
8. Amirova, Gulnoza Rashitovna. "BARKAMOL SHAXS TARBIYASI." *GOLDEN BRAIN* 1.33 (2023): 118-120.
9. Manzura, Muhammadieva, and Amirova Gulnoza. "The role of alisher navoi's legacy in the education and upbringing of primary school students today." *Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities* 12.4 (2022): 389-391.
10. Solieva, Zarina, and Gulnoza Amirova. "The role of games for teaching children." *Bridge to science: research works* (2019): 88.
11. Amirova, Gulnoza. "The benefits of using modern technologies for learning foreign languages." *Proceedings of The ICECRS* 4 (2019).
12. Amirova, Gulnoza. "Approaches of Teaching to Read." *JournalNX*: 167-171.